

YAPIMINDAKİ MÜHENDİSLİK AMACINA GÖRE DÜNYADA İLK OLABİLECEK BİR BARAJ MI? YAZIR BARAJI

Dursun Acar^{ab,c}, Namık Çağatay^{a,b} Alan M. Graeves^d,

^a*İstanbul Teknik Üniversitesi, Maden Fakültesi, Jeoloji mühendisliği bölümü İstanbul, Türkiye*

^b*İstanbul Teknik Üniversitesi EMCOL Araştırma Merkezi, İstanbul, Türkiye*

^c*İstanbul Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, İstanbul, Türkiye*

^d*Liverpool Üniversitesi,*

(dursunacaracary@hotmail.com)

ÖZ

Bu yazıda Yazır Gölü Antalya çevresindeki antik bir yapı sunulmaktadır. Jeolojik saha gezisinde tespit edilene kadar varlığı bilinmiyordu. Bu yapı bir barajdır ve günümüze kadar küçük bir göl altında saklı kalarak gelmiştir. Geçen yıla kadar var olan küçük gölün altındaki karstik ana kayadan oluşan insan eliyle yapılmış taban yapısı doğal hasar nedeniyle çökmüştür. Sedimanlar altında karstik mağaranın girişi yeniden açılmıştır. Üzerindeki küçük göl artık yoktur fakat hala ıslak sedimanları yamaçlarda asılı durmaktadır. Ama büyük havza gölü hala baraj duvarları ile tutulmaktadır.

Biz inşa amacına ilişkin olarak Dünya tarihinde ilk olabilecek mühendislik yapısıyla karşılaşmış olabileceğimizi düşünüyoruz. Arazi gözlemleri sırasında havzadaki büyük gölün set inşaatı sonrasında oluşabileceği görülmüştür.

Geleneksel barajların özellikle set duvarları hedef alan kadar büyük değildir. Bu barajın inşa amacı karstik mağaraya su kaçışının kontrolü yada engellenmesi içindir. Böylelikle havzanın yüzey suları tutulmaktadır ve gölün oluşumu buna bağlı görünmektedir. Küçük karstik boşluk alanı arka tarafında bulunan yükseklikler ile baraj setinin duvarları ile çevrilidir. Baraj duvarı üç aşamada yükselen su seviyesine uygun dizilmiş sahne yerleşkesi gibi yükseltilmiş görünmekte yada tam tersi olarak sadece çökme yapısının benzerliğinde öyle görünebilir. Arkeologlar baraj için bir gelecek sağlayabilir.

Anahtar kelimeler: Antik, Baraj, Set duvarı, Karstik, Göl

FIRST DAM IN WORLD HISTORY RELATED TO ITS ENGINEERING AIM OF BUILD? THE YAZIR DAM

Dursun Acar^{b,c}, Namık Çağatay^{a,b} Alan Graeves^c

^aIstanbul Technical University, Faculty of Mine, Geological Engineering, İstanbul, Turkey

^bIstanbul Technical University EMCOL Research Center, İstanbul, Turkey İstanbul

^cIstanbul University, Institute of Marine Science and Management İstanbul, Turkey

^dLiverpool University

(dursunacaracary@hotmail.com)

ABSTRACT

We present ancient structure around Yazir lake Antalya. Until to we detected it on the geologic field trip it was unknown. Structure is a dam. . As apparent from the foregoing sentence, dam hidden and it is located under the little lake. Natural damage occurred on main rocks of basin under the lake, until to last year. Shortly natural damage mean is reopening of gate of karst cave under the sediments. A little lake is absent now and its place dry too. its disturbed wet sediments still hanging on the slopes. But great basin lake still holding by dam walls.

We are thinking that we faced first dam in World history related to its engineering aim of build . We saw that why the big lake located behind of the wall at the basin after dam construction.

Lots of conventional dams builded for providing benefits to wide area and especially their set wall is not as big as their target field. The aim of build of that dam is keeping surface waters of basin, for control of water escape to karst cave. Little karst area was surrounded by wall of dam's set with located heights on its back side. Dam wall rising up with three stone settling stage arrayed like . We dont know yet, but it is possible, that may be builded accordingly with stages of rising water level. Or may be differently it is a collapse form similar to that. Archeologists can provide a future for dam

Keywords: Ancient, Dam, Set wall, karst, lake